

N:o 52.

Ank. till Riksd. kansli den 9 april 1889, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jord-
afsöndring från kronolägenheten Alnängarne i Örebro län.*

(I. A.)

Enligt hvad af det vid Kongl. Maj:ts till Riksdagen den 8 nästlidne mars aflåtna proposition (n:o 30) fogade statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden inhemtas, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län med skrifvelse den 24 oktober nästlidet år till Kongl. Maj:t öfverlemnad en af länets lands-
ting gjord ansökning, det Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta proposition derom, att till tomtplats för nytt länssjukhus jemte tillhörande ekonomi-
byggnad, dårhusbyggnad och boställshus måtte af den för kronans räkning utarrenderade kronolägenheten Alnängarne i Långbro socken och Örebro härad upplåtas en areal af 4 hektar 8 ar samt för väg deremellan och Örebro stad 86,9 ar, eller tillsammans 4 hektar 94,9 ar, enligt en vid an-
sökningen fogad, af kommissionslandtmätaren O. Tengvall år 1888 upprättad karta med beskrifning, antingen kostnadsfritt eller, derest detta icke kunde beviljas, mot en ersättning af 10,381 kronor, hvartill nämnda areal blifvit uppskattad af t. f. domänintendenten i Vestmanlands län Th. Hahr med biträde af två personer, och med skyldighet för landstinget att hålla nu-
varande arrendatorn skadeslös för den förlust, som honom kunde tillskyndas genom jordens mistning, och betala kostnaden för flyttning af en väg, som vore framdragen öfver ifrågavarande område, så att den komme att framgå i vester och norr om det till tomtplats afsedda området, äfvensom att uppföra och för framtiden underhålla stängsel omkring det afsöndrade området, så långt detta mötte kronans mark.

Efter härå erhållen remiss hade domänstyrelsen öfver den gjorda ansökingen infordrat yttranden af t. f. domänintendenten i Örebro län friherre N. G. Djurklou och Kongl. Maj:ts bemälda befallningshafvande, af hvilka den förre i fråga om den uppskattning, som af t. f. domänintendenten Hahr med biträden förrättats för värdering af nämnda jordområde, anmärkt, att det jordvärde, som af uppskattningsmännen åsatts, syntes under nuvarande förhållanden allt för högt, samt tillstyrkt, att, om Kongl. Maj:t icke skulle finna skäl föreslå Riksdagen att all den af landstinget för byggande af nytt länssjukhus begärda mark finge utan ersättning upplåtas, det område, som behöfdes till sjelfva byggnaden med dertill beräknadt utmål, måtte lemnas till ett af friherre Djurklou föreslaget pris af 4,960 kronor, men den jord, som åtginge för väg, utan all ersättning, hvarjemte friherre Djurklou ansett sig böra hemställa, att, derest den sökta jordafsöndringen beviljades, domänstyrelsen måtte bemyndigas att vid upprättandet af nytt arrendekontrakt om kronolägenheten Alnängarne intaga sådana bestämmelser, att försäljning till byggnadstomter å det af Örebro stad, jernvägen till Skebäck, nya lasarettstomten och Svartån begränsade området icke förhindrades, om tillfälle dertill skulle yppas redan under nästa arrendeperiod. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade i sitt utlåtande anført, att endast den omständighet, att ifrågavarande jord vid den af lasarettsdirektionen föranstaltade uppskattningen värderats såsom tomtjord i stad, kunde förklara, att man kommit till ett så högt värde som 10,381 kronor. Ovisst vore dock om, vid det förhållande att den jord, som skilde Örebro stad från den till lasarettstomt afsedda, icke blifvit lagd till staden, jordområdet i fråga någonsin kunde erhålla värde såsom stadstomt, åtminstone kunde det icke ske förr än i en långt aflägsen framtid. På grund häraf ansåge Kongl. Maj:ts befallningshafvande beloppet 10,381 kronor vida öfverstiga jordens verkliga värde, hvilket, äfven om man toge i beräkning den förbättring och det högre värde, som jorden kunde hafva vunnit genom Svartåns kanalisering, och således utan någon statens åtgärd, icke torde mycket öfverstiga det belopp af 300 kronor tunnlandet, hvartill jorden vid en föregående uppskattning värderats; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att, derest icke med afseende å den allmännyttiga inrättning, för hvilken å ifrågavarande jordområde plats skulle beredas, detsamma borde af staten lemnas utan ersättning, derför likväl icke måtte fordras högre belopp än det af t. f. domänintenden i länet föreslagna.

I skrifvelse den 18 sistlidne januari har domänstyrelsen upplyst, att kronolägenheten Alnängarne blifvit genom kammarkollegii kontrakt af den 13 september 1859 utarrenderad för landshöfdingelöneregleringsfondens räkning på trettio års tid från den 14 mars 1860 mot ett årligt arrende, som för närvarande och sedan nämnda löneregleringsfond blifvit till statsverket

indragen, utginge med 3,529 kronor 95 öre direkt till kronan; hvarjemte domänstyrelsen, då lasaretsdirektionen i skrifvelse till landstinget meddelat, att hvarken inom Örebro stad eller i dess närhet annan tomt än den nu ifrågasatta kunnat såsom lämplig för lasaretsbyggnad föreslås, och då svårigheter icke vore att motse för utarrendering af kronolägenheten, äfven om ifrågavarande område derifrån afsöndrades, förklarar sig icke hafva någon erinran att framställa mot bifall dertill, att området från lägenheten för det uppgifna ändamålet afsöndrades. I fråga åter om den ersättning, som derför borde till kronan erläggas, hade domänstyrelsen, under förmälan att den icke hade sig bekant något fall, då för uppförande af länslasarett landsting af kronan erhållit understöd i form af kostnadsfri upplåtelse af tomtjord, vid sådant förhållande, och då Örebro läns landsting icke ens föreburit behof af dylikt understöd, ansett sig sakna anledning att tillstyrka bifall till ansökningen att utan ersättning till kronan erhålla området, för så vidt afsåges tomtplatsen. Hvad anginge ersättningens belopp, hvilket för nämnda tomtplats af värderingsmännen uppskattats till 7,002 kronor 50 öre, under det att återstoden af ofvanberörda 10,381 kronor beräknats för vägen emellan tomtplatsen och Örebro stad, hade domänstyrelsen förmått sig icke heller hafva anledning att föreslå någon förändring i beloppet 7,002 kronor 50 öre, helst sagda värdering af området i fråga syntes hafva skett med synnerlig noggrannhet, och landstinget icke ifrågasatt att erhålla området mot lägre afgift än den af värderingsmännen föreslagna. Men i fråga om upplåtelse af jord för väg mellan staden och lasarettet, kunde det, enligt domänstyrelsens uppfattning, icke bestridas, att det jordområde, som angränsade denna väg, och synnerligast det söder derom belägna genom vägens omläggning komme att erhålla ett betydligt ökad värde mot hvad det nu egde, såsom synnerligen lämpligt till byggnadsplatser, vare sig dessa byggnader afsåge bostäder eller industriella anläggningar, detta dock så vida landstinget för all framtid underhölle vägen i brukbart skick och upplåte densamma till allmänt begagnande, hvarför ock domänstyrelsen, under förutsättning att landstinget dertill förbunde sig, icke tvekade att i denna del biträda t. f. domänintendenten friherre Djurklous och Kongl. Maj:ts befallningshafvandes hemställen.

Med afseende å hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva:

att från kronolägenheten Alnängarne i Långbro socken af Örebro län måtte till tomtplats för nytt länssjukhus med tillhörande byggnader jemte väg dertill för alltid få åt länets landsting upplåtas omförmälda, å den af kommissionslandtmätaren Tengvall år 1888 upprättade karta angifna område af 4 hektar 94,9 ar mot en ersättning af 7,002 kronor 50 öre för tomtplatsen, men utan ersättning för det område, som vore afsedt till väg, med tillträdes-

rätt den 14 mars 1890 eller derförinnan, om öfverenskommelse mellan landstinget och arrendatorn af lägenheten kunde träffas, och med skyldighet för landstinget att dels nämnda dag i länets ränteri inbetala ersättningssumman, dels anlägga och med gångbanor förse omförmälda väg samt för all framtid underhålla och upplåta vägen till allmänt begagnande utan någon afgift för de trafikerande, dels ock bekosta så väl flyttning af den nu befintliga, öfver tomten ledande egovägen som äfven anläggning och framtida underhållet af stängsel kring det afsöndrade området, så långt detta mötte kronans mark; samt

att den inflytande ersättningssumman måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt kongl. brefvet den 29 maj 1874.

Efter erhållen remiss har statsutskottet detta ärende till behandling förehaft; och får utskottet, som emot hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit icke haft något att erinra, hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 april 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
